

Byg bro mellem aktiviteter og resultater

Introduktion til indsatsteori som værktøj til kvalificering af erhvervsskolernes handlingsplaner for øget gennemførelse

Byg bro mellem aktiviteter og resultater

Introduktion til indsatssteori som værktøj til kvalificering af erhvervsskolernes handlingsplaner for øget gennemførelse

2009

**Byg bro mellem aktiviteter og
resultater**

© 2009 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma
efter Dansk Sprognævns anbefalinger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-558-4

Indhold

1	Indledning	5
2	Hvad er indsats teori og hvilke fordele er der ved at bruge det?	6
3	Hvordan bruger man indsats teori?	9

1 Indledning

Dette er en introduktion til hvorfor og hvordan erhvervsskolerne kan bruge indsats teori til at systematisere og tydeliggøre deres indsatser for at nedbringe elevfrafaldet på erhvervsuddannelserne. Introduktionen henvender sig til ledere, kvalitetsansvarlige og andre medarbejdere på erhvervsskolerne der arbejder med handlingsplaner for øget gennemførelse og med indsatser for at nedbringe frafald.

Erhvervsskolerne skal hvert år udarbejde handlingsplaner for øget gennemførelse. Arbejdet med handlingsplanerne stiller krav til skolerne om at gennemføre en sammenhængende indsats mod frafald med en tydelig sammenhæng mellem skolens frafaldsproblemer, målsætninger, aktiviteter og resultater. Skolerne skal kunne analysere problemerne, argumentere for valg af indsatser og evaluere og følge op på resultaterne. Desuden skal skolerne kunne videreformidle information om indsatsen i handlingsplanen til potentielle interessenter.

Indsats teori er et værktøj der kan bruges til at systematisere og kvalificere dette arbejde. Denne introduktion fokuserer derfor på hvordan indsats teori kan bruges til at styrke arbejdet med handlingsplaner for øget gennemførelse. Indsats teori er et generelt værktøj der kan bruges til at planlægge og gennemføre forskellige pædagogiske indsatser, men her relateres det til indsatser for at nedbringe frafald på erhvervsuddannelserne og til handlingsplaner for øget gennemførelse.

Denne introduktion er starten på en proces som skal munde ud i et endeligt inspirationsmateriale der kan give input til hvordan I på skolerne kan bruge indsats teori konkret i forbindelse med udarbejdelse af handlingsplaner for øget gennemførelse. Processen går desuden ud på at erhvervsskolerne i foråret 2010 inviteres til at indgå i netværksgrupper og deltage i en række workshops. Her får I mulighed for gennem fælles erfaringsudveksling og sparring med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) at arbejde med indsats teori i forhold til nogle udvalgte konkrete indsatser. I september 2010 udgiver EVA det færdige inspirationsmateriale med udgangspunkt i denne introduktion og de erfaringer og eksempler der kan udledes af workshopperne. EVA gennemfører projektet for Undervisningsministeriet.

I denne introduktion beskriver vi først hvad indsats teori er, og hvilke fordele der er forbundet med at bruge indsats teori som værktøj til at styrke arbejdet med handlingsplanerne. Dernæst beskriver vi hvordan man kan bruge indsats teori, og vi introducerer de væsentligste elementer af værktøjet.

2 Hvad er indsatssteori, og hvilke fordele er der ved at bruge den?

Når I på erhvervsskolerne udarbejder handlingsplaner for øget gennemførelse, kræver det mange analyser af og overvejelser om hvilke problemer I har i forhold til frafald og fastholdelse, og hvilke indsatser der kan bidrage til at fastholde flere elever på skolen. Indsatssteori er et værktøj der kan hjælpe med at strukturere de forestillinger man har om en indsats man sætter i værk. Denne strukturering kan være gavnlig både når man planlægger, gennemfører og evaluerer indsatsen.

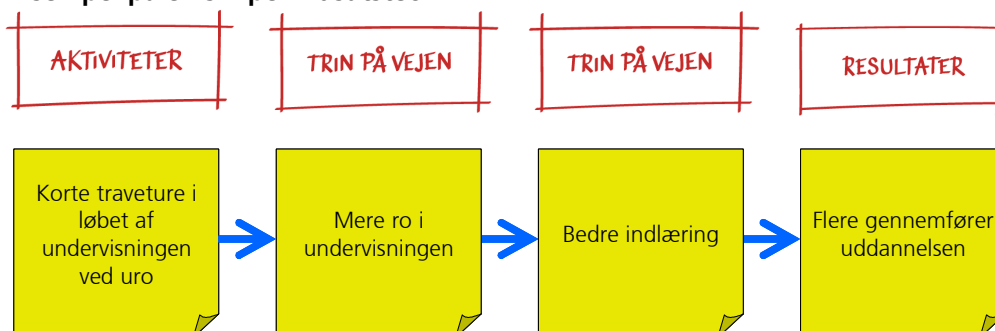
Man kan arbejde med indsatssteori i mange forskellige sammenhænge inden for vidt forskellige områder og typer af indsatser. Udgangspunktet er at man har en formodning om at de aktiviteter man sætter i gang, har en virkning på forhold som man gerne vil ændre, og at man ønsker at blive klogere på disse virkninger. Metoden kaldes også programteori eller logiske modeller og indgår i evalueringsmodeller som virkningsevaluering.

Når man opstiller en indsatssteori for en indsats opstiller man en analytisk model der beskriver indsatsen med udgangspunkt i de forestillinger eller hypoteser der på forhånd findes om hvordan indsatsen virker. Man fremstiller med andre ord sin teori om hvordan indsatsen virker – deraf ordet indsatssteori.

Med indsatssteorien som værktøj bryder man sin indsats op i delelementer og beskriver dermed den kæde af sammenhænge der forventes at være mellem indsatsens aktiviteter og indsatsens resultater eller mål. Man beskriver de sammenhængende hypoteser man har fra aktivitet til resultat, i form af en konkret specificering af trin på vejen. På den måde kan man skabe et overblik over hvordan en indsats skal virke, og hvad man skal gøre for at indsatsen kan gennemføres og medføre de ønskede forandringer.

Figur 1 nedenfor viser et eksempel på en simpel indsatssteori der viser hvordan aktiviteten *Korte traveture i løbet af undervisningen ved uro* skal føre til resultatet *Flere elever gennemfører uddannelsen* dvs. hvilken hypotese der ligger bag denne indsats.

Figur 1
Eksempel på en simpel indsatssteori

Hvad kræver udarbejdelse af handlingsplaner for øget gennemførelse af skolerne?

Handlingsplaner for øget gennemførelse er i høj grad opbygget efter en logik der kan understøttes ved at bruge indsats-teori som værktøj da man ved at opstille en indsats-teori sætter fokus på hvordan aktiviteter kan blive til resultater.

Handlingsplanerne stiller følgende krav til skolerne:

- Skolerne skal identificere aktuelle problemer i forbindelse med frafald og årsager til disse. Skolerne skal foretage en analyse af hvordan deres frafald fordeler sig i forhold til forskellige målgrupper. Analysen skal desuden indeholde overvejelser om hvilke årsager der er til frafald.
- Skolerne skal definere mål for skolens arbejde med at nedbringe frafald. Målsætningen skal blandt andet baseres på de udfordringer skolen har identificeret.
- Skolerne skal udvælge og prioritere relevante indsatsområder og aktiviteter. Aktiviteterne skal udvælges så de bidrager til at skolerne kan nå deres målsætning i forhold til de udfordringer der er identificeret.
- Skolerne skal vurdere og evaluere indsatsområder og aktiviteter i forhold til om de medvirker til at nå skolens mål. Indsatsen på hvert enkelt indsatsområde skal følges op i forhold til resultater.
- Skolerne skal kunne formidle analyser og overvejelser klart i handlingsplanerne.

Hovedopgaven for skolerne er altså med udgangspunkt i skolens aktuelle udfordringer at prioritere indsatsområder og aktiviteter ud fra en forestilling om at disse aktiviteter kan påvirke nogle af årsagerne til frafaldet så målet kan nås.

Indsats-teorien er netop anvendelig når man arbejder med en logik der bygger på en forventning om årsag-virknings-forhold. Fordelen ved at bruge indsats-teori som værktøj er at man opnår et mere nuanceret billede af de sammenhænge der har betydning når man skal beskrive bevægelsen fra aktivitet til resultat. Man bryder billedet op og beskriver mellemregningerne.

Når erhvervsskolerne skal udarbejde handlingsplanerne, støder de typisk på en række udfordringer. Det kan fx være:

- Hvordan man finder frem til hensigtsmæssige målsætninger der er ambitiøse, men samtidig realistiske i forhold til de aktiviteter man gennemfører
- Hvordan man får planlagt og gennemført de aktiviteter man tror har den største virkning på skolens aktuelle udfordringer, og som samtidig er realistiske at gennemføre
- Hvordan man vurderer virkningen af en enkelt indsats når flere indsats virker samtidigt, og når udefrakommende faktorer også påvirker frafaldet
- Hvordan man opstiller relevante succes-kriterier og indikatorer som man kan bruge når man skal vurdere de enkelte indsatsområder og aktiviteter, og hvilke dataindsamlingsmetoder man skal bruge
- Hvordan man fremstiller strategier og overvejelser klart i handlingsplanerne.

I arbejdet med handlingsplanerne er erhvervsskolerne allerede nået langt med at finde gode løsninger på disse udfordringer. Det er håbet at skolerne ved hjælp af indsats-teori som værktøj kan nå endnu længere.

Hvilke fordele er der ved at bruge indsats-teori?

At opstille en indsats-teori kan først og fremmest bidrage til at strukturere de tanker og forestillinger man har om forskellige elementer i en indsats, og hvordan de hænger sammen indbyrdes. Dette kan være nyttigt både når man planlægger, gennemfører og evaluerer indsatsen. Nedenfor beskrives en række fordele ved at bruge indsats-teori nærmere.

En indsats-teori kan systematisere sammenhænge

En indsats-teori kan hjælpe med at systematisere og tydeliggøre sammenhænge mellem aktiviteter og mål i en given indsats. På den ene side tydeliggør indsats-teorien hvilke mål og resultater man ønsker for en indsats, og bidrager til overvejelser om om disse mål er opnåelige set i forhold til de aktiviteter man sætter i gang. På den anden side hjælper indsats-teorien med at tydeliggøre hvad der skal gøres for at nå de ønskede resultater. Den kan hjælpe med at prioritere og fokusere ind-

satsen i forhold til de ønskede målsætninger. Opstillingen af en indsats teori for en given indsats vil tydeliggøre hvis der er manglende sammenhæng mellem aktiviteter og mål, og det derfor ikke er sandsynligt at målet vil kunne nås med de valgte aktiviteter. Ideen er at tilpasse aktiviteter og mål til hinanden så der er en tydelig og sandsynlig kæde af sammenhænge.

Indsats teori kan dermed bruges i planlægningsfasen til at overveje indbyrdes sammenhænge når mål og aktiviteter i en indsats fastlægges. Værktøjet kan desuden bruges til at sikre opmærksomhed om indsatsens delelementer undervejs når indsatsen gennemføres. Med indsats teori kan man udpege de vigtigste led i indsatsen som man skal følge op på løbende for at konstatere om indsatsen skrider frem som planlagt eller om den skal justeres.

En indsats teori kan klargøre ofte implicitte forestillinger

På erhvervsskolerne eksisterer der blandt medarbejdere en mængde implicitte forestillinger og tavs viden om hvad der skal til for at øge antallet af elever der gennemfører uddannelserne, og om hvordan forskellige initiativer virker. Indsats teori som værktøj har en vigtig funktion i forhold til at tydeliggøre disse implicitte forestillinger som man kan drage nytte af i indsatsen. Værktøjet kan bruges som grundlag for at skabe dialog og refleksion mellem fagfolk og på den måde sætte ord på den tavs viden om hvordan forskellige tiltag virker. Det kan være nyttigt i et forum bestående af medarbejdere på den enkelte skole, men også til mellem skoler at understøtte erfaringsudveksling om hvad der virker.

En indsats teori kan skabe fælles forståelse for prioriteringer og indsats

For at en indsats skal have gode betingelser for at lykkes, er det vigtigt at der er en fælles forståelse af mål, aktiviteter og prioriteringer i indsatsen blandt de medarbejdere og andre interessenter der skal bidrage til indsatsen. At opstille en indsats teori kan være udgangspunkt for en dialog om indsatsen som understøtter den fælles forståelse på den enkelte skole. Desuden kan indsats teorien være gavnligt når indsatsen skal formidles til andre interessenter. Ved at tydeliggøre indsats teorierne bag indsats i handlingsplanerne, bliver det nemmere for interessenter at forstå skolens overvejelser og bevæggrunde.

En indsats teori kan skabe grundlag for at evaluere og vurdere virkninger

Når en indsats skal evalueres kan indsats teorien bruges til at strukturere evalueringen. Dette sker ved at man gennemgår kæden fra aktivitet til resultat led for led og indsamler data der kan belyse om de vigtigste forventede sammenhænge ser ud til at være der i virkeligheden. Først studerer man aktiviteten og de trin på vejen der er tættest på aktiviteten, og dernæst går man videre til de næste trin på vejen. Til sidst kan man se på om det man ønskede at opnå med indsatsen, er opnået. Hvis man kan sandsynliggøre at de enkelte trin på vejen følger på hinanden, kan man sandsynliggøre at indsatsen er virkningsfuld. I stedet for kun at se på den endelige målsætning – nedbringelsen af frafald – er fordelene her at der foretages vurderinger af indsatsen på de forskellige mellemstationer eller trin på vejen.

Indsats teorien kan strukturere en evaluering og tydeliggøre hvad der skal evalueres. Den giver dog ikke svar på hvordan man skal evaluere – dvs. hvilke indikatorer, succeskriterier og dataindsamlingsmetoder der er de rigtige. De skal opstilles inden for rammen.

Selvom det kan være en fordel at opstille en indsats teori for en given indsats allerede i planlægningsfasen, er dette ikke en forudsætning for at man kan bruge en indsats teori til at strukturere en evaluering. Man kan opstille en indsats teori retrospektivt og måske, idet man opstiller indsats teorien få øje på justeringer der skal foretages i indsatsen.

3 Hvordan bruger man indsatssteori?

Der er forskellige måder at opstille en indsatssteori på. Man kan begynde med at definere en aktivitet og ræsonnere fremad til man når de forventede resultater, eller man kan begynde med at definere de ønskede resultater og ræsonnere baglæns til aktiviteterne. Hvis man allerede har fastlagt både aktiviteter og ønskede resultater for indsatsen, kan man gennemføre mellemregningerne og se om der også er den nødvendige sammenhæng. Det vigtige er at man får opstillet alle væsentlige forestillinger om kæden fra aktivitet til resultat så eksplicit og konkret som muligt. Dette giver mulighed for at bruge indsatssteorien til at opstille en evaluering.

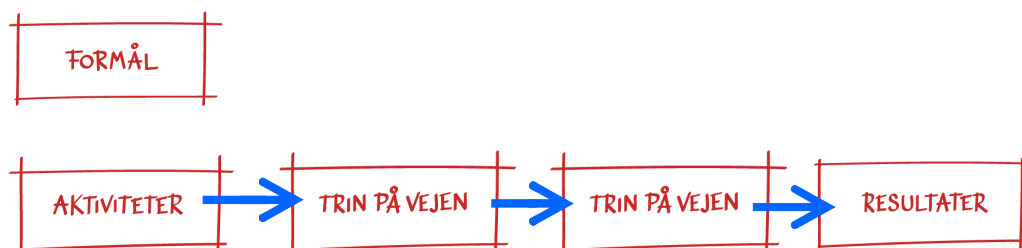
Arbejdet med indsatssteorien indeholder to faser:

- Første fase hvor man opstiller indsatssteorien
- Anden fase hvor man gør indsatssteorien klar til brug for evaluering

At opstille indsatssteorien

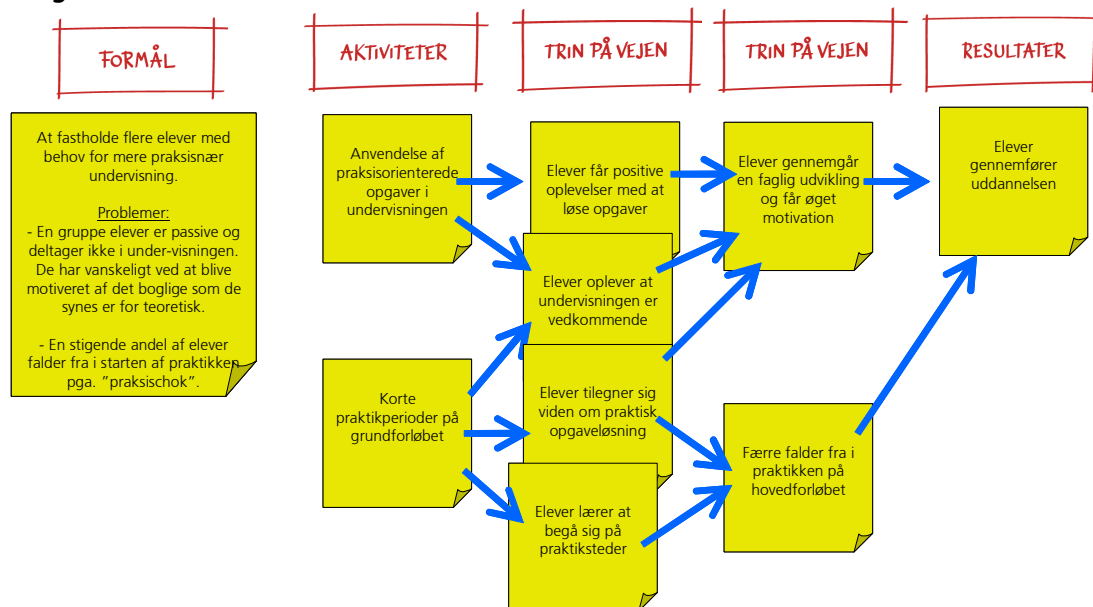
Når man opstiller indsatssteorien beskriver man indsatsens virkningskæde led for led. Figur 2 viser en model for en indsatssteori.

Figur 2
Model for indsatssteori

I det følgende gennemgår vi de forskellige led i kæden ved hjælp af et eksempel. Eksemplet vises først i sin helhed i figur 3 for at give et samlet overblik. Eksemplet bruges kun til at illustrere modellen. Hvis eksemplet skulle fungere som en god indsatssteori i praksis, ville det fx kræve en mere præcis uddybning af aktiviteterens indhold. I praksis vil man kunne kvalificere den anvendte indsatssteori ved at inddrage læreres og andre fagfolks specifikke viden om området.

Figur 3
Eksempel på en indsats teori: nedbringelse af frafald gennem praksisrelateret undervisning

I det følgende beskriver vi de enkelte led i indsats teorien.

Formål

Udgangspunktet for at opstille en indsats teori er at man har et problem man ønsker at løse, og dermed et formål med sin indsats. Problemet skal være defineret med klare årsager som er områder der kan sættes ind over for. Det er vigtigt at man har gjort sig overvejelser om hvilke årsager til problemet der realistisk kan påvirkes.

Eksempel på formål

En skole har identificeret et *problem* med en gruppe elever som er passive i timerne og har meget fravær. Skolen vurderer at det skyldes at eleverne har svært ved at følge med i og se meningen med den mere teoretiske del af undervisningen. Skolen vurderer at disse elever er frafaldstruede. Skolens frafaldsanalyse viser desuden et andet problem. Et stigende antal elever falder fra i den første del af praktikken, og skolen har en fornemmelse af at det skyldes at nogle elever får et praksischock når de i praktikken møder virkelighedens krav. Skolen har derfor besluttet at gennemføre en indsats der har til *formål* gennem øget fokus på praksisnær undervisning og kendskab til erhvervets praktiske opgaver at forbedre elevernes motivation og kompetencer så de kan fastholdes på grundforløbet og i praktikken.

Aktiviteter

Aktiviteter er de konkrete tiltag man sætter i gang. Ofte har man en bestemt mængde ressourcer til rådighed som omformes til aktiviteter. Et antal lærertimer omsættes til en bestemt undervisningsaktivitet, eller et bestemt beløb og et antal lærertimer omsættes til en kursusaktivitet for en gruppe lærere. En indsats vil ofte indeholde flere aktiviteter som kan bringes ind i indsats teorien og hver aktivitet har sin egen virkningskæde. Når man skal vælge aktiviteter, kan man fx spørge hvilke aktiviteter indsatsen kræver, og hvilke aktiviteter det er realistisk at gennemføre.

Eksempel på aktiviteter

Skolen vælger at sætte to aktiviteter i gang. Skolen vil for det første til den identificerede gruppe af elever udvikle og bruge en anden og mere praksisorienteret type opgaver i en del af undervisningen på grundforløbet. Skolen vil for det andet arrangere at denne gruppe af elever kommer i kortere praktikophold på et tidligt tidspunkt af uddannelsen hvor de kan få en forestilling om krav til praktisk opgaveløsning.

Trin på vejen

Med trin på vejen menes mellemstationerne mellem indsatsens aktiviteter og resultater, og som muliggør at resultaterne indtræffer. Det er her man udfolder kæden. Når man skal finde trinene på vejen, er det en god ide at stille spørgsmål som: Hvad sker der når den enkelte aktivitet er sat i gang, og hvad er nødvendigt for at nå de ønskede resultater?

Eksempler på trin på vejen

Skolen forestiller sig at den første aktivitet, praksisorienterede opgaver, vil betyde at eleverne får nogle positive oplevelser med at løse opgaver i undervisningen. Desuden vil det føre til at eleverne oplever undervisningen som vedkommende. De korte praktikforløb på grundforløbet vil ifølge skolens hypotese ligeledes medføre at eleverne vil opleve undervisningen som mere vedkommende fordi de får mulighed for at relatere den til praksis. Desuden vil praktikforløbene føre til at eleverne tilegner sig viden om praktisk opgaveløsning, og at de lærer at begå sig på praktiksteder. Dette er de første trin på vejen som de igangsatte aktiviteter medfører. Det er skolens hypotese at når eleverne får nogle positive oplevelser med at løse opgaver, oplever at undervisningen er mere vedkommende og tilegner sig viden om praktisk opgaveløsning, vil det medvirke til at eleverne gennemgår en positiv faglig udvikling og får en øget motivation, hvilket er endnu et trin på vejen. At eleverne desuden lærer at begå sig på praktiksteder i grundforløbet, medfører at de er bedre rustede til at gennemføre praktikken senere i løbet af uddannelsen.

Resultater

Det er vigtigt at definere hvilke resultater man ønsker i forbindelse med en indsats. De ønskede resultater vil ofte hænge tæt sammen med formålet for indsatsen. Her bør man stille spørgsmål som: Hvad skal indsatsen i sidste ende føre til, og hvilken målgruppe vil indsatsen være til gavn for? I forbindelse med handlingsplaner for øget gennemførelse vil det ønskede resultat ofte være defineret som et mindre frafald for en bestemt gruppe elever. Det kan være motiverende også at overveje virkningerne af en indsats på længere sigt, nemlig hvad det betyder for målgruppen senere hen at de fastholdes på uddannelsen. Virkninger på længere sigt er dog ikke medtaget i denne model eller i eksemplet. Når man definerer ønskede resultater af en indsats, må man overveje inden for hvilken tidshorisont resultaterne skal realiseres.

Eksempler på resultater

Skolen forestiller sig at en udvikling af elevernes faglige kompetencer og motivation vil have en positiv virkning på elevernes gennemførelse af uddannelsen så flere elever vil gennemføre uddannelsen, hvilket er det ønskede resultat af indsatsen. Desuden vil et mindre frafald i løbet af praktikken bidrage til at flere elever gennemfører den samlede uddannelse.

Tjekliste: hvornår har vi en god indsatssteori?

- Når indsatssteorien på en enkel og overskuelig måde beskriver den grundlæggende ide med indsatsen
- Når indsatssteorien beskriver hvordan indsatsens aktiviteter forventes at føre til de ønskede resultater
- Når indsatssteorien beskriver det mest positive mulige udfald af indsatsen
- Når indsatssteorien er sandsynlig

At gøre indsatssteorien klar til brug for evaluering

Når man skal bruge en indsatssteori til at opstille en evaluering, ser man på om indsatsen er gennemført, og om resultaterne er indtruffet. Det er vigtigt at man kan følge de enkelte led. Man skal derfor spørge:

- Kan det vurderes om aktiviteterne er gennemført tilfredsstillende?
- Kan det vurderes om de enkelte trin på vejen er nået?
- Kan det vurderes om de ønskede resultater er opnået?

Ved at vurdere hvert led i indsatssteorien kan man blive opmærksomme på om der er dele af processen som volder problemer. Hvis en indsats ikke fungerer som man havde forventet, er det væsentligt at finde ud af om det skyldes fejl i gennemførelsen af aktiviteten – som kan justeres – eller om aktiviteten er gennemført som planlagt, men uden at de forventede virkninger er indtruffet. Det vil så være relevant at overveje hvorfor aktiviteten ikke virkede som man havde forventet.

For at kunne besvare de tre spørgsmål ovenfor er der brug for nogle hjælpemidler. Disse hjælpemidler kaldes indikatorer, dataindsamlingsmetoder og succeskriterier, og det er vigtigt at de så vidt muligt opstilles for alle vigtige led i indsatsen. Begreberne forklares i det følgende.

Indikatorer

Indikatorer er tegn man kan bruge til at identificere om der er sket en forandring. Det kan være forhold, omstændigheder, holdninger eller adfærd man iagttager for at finde ud af om indsatsen gennemføres og virker som forventet. For at definere indikatorer kan man fx spørge: Hvad skal man se efter for at vurdere om aktiviteterne gennemføres, om trinene på vejen sker, og om resultaterne opnås?

Eksempler på indikatorer

En *indikator* på at aktiviteten *anvendelse af praksisorienterede opgaver i undervisningen* har fundet sted, kan være at en del af undervisningstiden er anvendt til disse opgaver. Det er dog ikke tilstrækkeligt at opgaverne har været tilgængelige i undervisningen hvis eleverne ikke har arbejdet aktivt med dem. En anden *indikator* kan derfor være tegn på at eleverne arbejder aktivt med opgaverne, fx at de beder læreren om hjælp når de går i stå.

Dataindsamlingsmetoder

Dernæst skal man vælge metoder til at indsamle data om hvordan indsatsen fungerer i de forskellige led. Dataindsamlingen skal føre til at man kan belyse indikatorerne. Dataindsamling kan foregå på mange forskellige måder og ved at bruge både kvalitative og kvantitative metoder.

Eksempel på dataindsamlingsmetode

For at belyse indikatoren *en del af undervisningstiden bruges på de praksisorienterede opgaver* kan læreren observere og registrere hvor stor en del af undervisningen der anvendes på forskellige læringsaktiviteter og opgavetyper. For at belyse om eleverne løser opgaverne aktivt, kan læreren observere og registrere elevernes opgaveløsning og aktivitetsniveau, fx hvor ofte de henvender sig for at få hjælp.

Succeskriterier

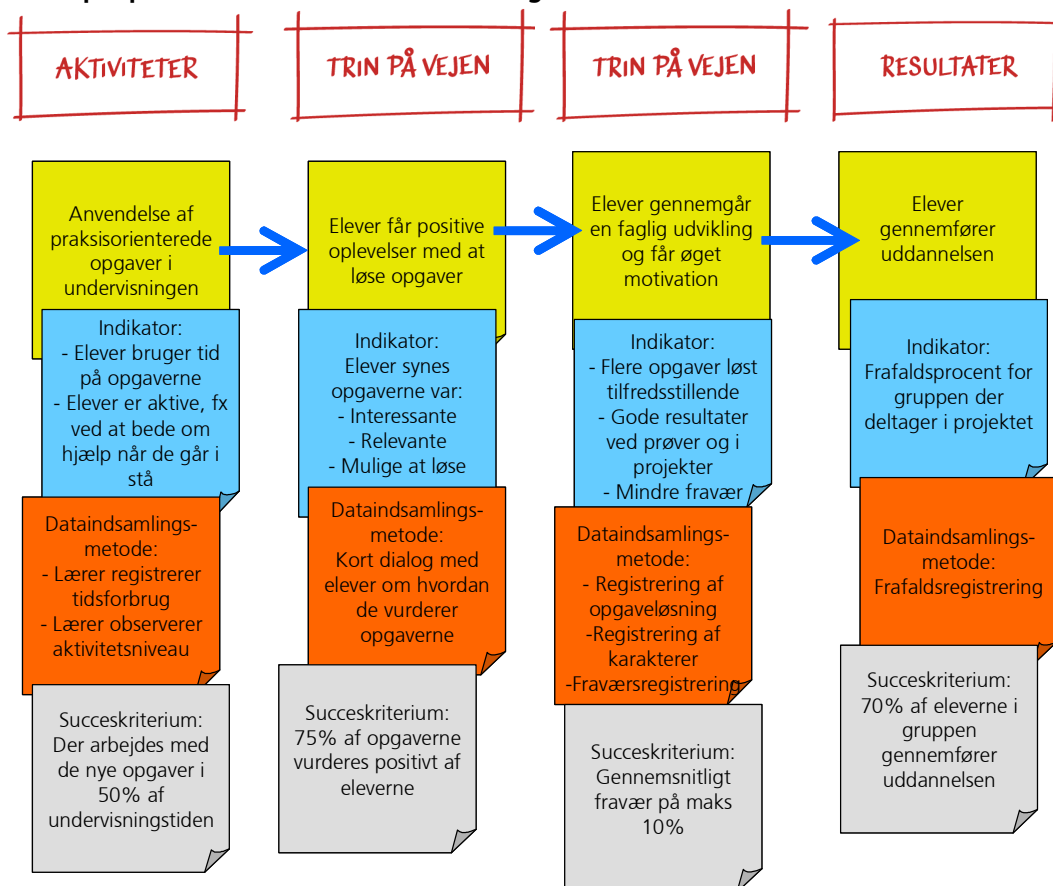
Succeskriterier udtrykker hvornår man er tilfreds med indsatsen, og hvornår man regner den for succesfuld. Der sættes dermed en værdi på hvad man forventer at se i forhold til indikatorerne. Det er vigtigt at opstille succeskriterier undervejs i forhold til flere led i indsatsteori og ikke kun for det endelige resultat så man kan samle op på om der er fremdrift i de forskellige led af indsatsen.

Eksempel på succeskriterium

Et succeskriterium for brugen af de nye praksisorienterede opgaver kunne være at målgruppen arbejder med dem i minimum halvdelen af undervisningstiden.

Figur 4 giver et eksempel på hvordan indikatorer, dataindsamlingsmetoder og succeskriterier kan knyttes til indsatsteori ved brug af det allerede nævnte eksempel.

Figur 4
Eksempel på indsatsteori klar til evaluering

Hvad skal man overveje når man opstiller en indsats teori for en indsats?

Til sidst vil vi nævne nogle forhold som man skal tænke over når man bruger en indsats teori til at tydeliggøre og systematisere sin indsats:

- Indsats teori er et værktøj der hjælper med systematisk at overveje, drøfte og fremstille indsatser og forestillinger om hvordan de skal virke. Når man arbejder med indsats teori, er der tale om en analytisk tilgang der giver en klarere forståelse af den indsats man sætter i gang, og et fokus på de vigtigste elementer i indsatsen.
- En indsats teori kan i princippet indeholde uendeligt mange dele og virkningsforhold afhængigt af hvor detaljeret den opstilles, og hvor bred en indsats den dækker. For at indsats teorien skal kunne bidrage til at skabe enkelhed og overblik, er det vigtigt for det første at afgrænse og definere indsatsen og de enkelte aktiviteter ret præcist, for det andet at prioritere og fokusere på de led i kæden der er de vigtigste, så indsats teorien ikke bliver for kompleks.
- Når man opstiller trin på vejen og ønskede resultater, er det vigtigt at overveje hvilken tidshorisont de forskellige delresultater skal optræde indenfor.
- Som grundlag for en evaluering af indsatsen kan indsats teorien bidrage til at man får øje på de vigtige dele af processen som man bør følge op på i forhold til om indsatsen fungerer som forventet. Ved at følge hele kæden fra aktivitet til resultat kan man få nogle indikationer på om indsatsen virker som forventet. Når man evaluerer ved brug af indsats teori kan man altså belyse nogle vigtige sammenhænge mellem aktiviteter og resultater. Man vil dog ikke kunne belyse alle sammenhænge og forhold der virker ind på resultaterne.
- Når man arbejder med indsats teori, må man løbende inddrage konteksten i sine overvejelser og drøftelser. Det er vigtigt at overveje om der er vigtige forhold som man ikke selv er herre over, som vil have betydning for indsatsens virkning, eller om der er særlige betingelser i konteksten der skal være opfyldt for at indsatsen virker. Det kan også dreje sig om at indsatsen vil have forskellig virkning i forhold til forskellige målgrupper, fx drenge og piger.

Forslag til videre læsning

- Dahler-Larsen, Peter og Hanne Katrine Krogstrup (2003): *Nye veje i evaluering*. Systime Academic
- Danmarks Evalueringsinstitut (2008): *Handlingsplaner for øget gennemførelse på erhvervsuddannelserne. Analyse af første generation af handlingsplaner for øget gennemførelse*. www.eva.dk
- Danmarks Evalueringsinstitut (2008): *Virkningsevaluering af læsevejlederen som fagligt fyrtårn*. www.eva.dk
- Danmarks Evalueringsinstitut (2009): *En lærerig vej til resultater. Håndbog i evaluering ved hjælp af indsats teori*
- Danmarks Evalueringsinstitut (2009): *Handlingsplaner for øget gennemførelse på erhvervsuddannelserne. Analyse af erhvervsskolernes handlingsplaner 2009*. www.eva.dk
- Kellogg Foundation (2004): *Logic Model Development Guide*. www.wkkf.org
- KREVI (2008): *Den logiske model*. www.krevi.dk